

Nomenklatūros fokusai

Nepastebimai praėjo trisdešimt pirmosios Černobylio AE avarijos metinės. Jos buvo paminėtos Vilniuje, Kaune, Pakruojyje, Druskininkuose, Prienuose bei kituose Lietuvos miestuose ir rajonuose. Metinių minėjimas paliko nevienareikšmį įspūdį. Gal labiausiai jos išiminė kaip negausiausiai paminėtos metinės. Net Vilniuje prie paminklo „Černobylio aukoms atminti“ dalyvavo iki dešimties černobylicių. Kitur dar mažiau.

Kas atsitiko? Ogi nieko. Dabar, mūsų skaičiavimais, iš 7000 černobylicių Lietuvoje liko 3500–3700. Per 2500 černobylicių yra mirę, kiti išvykę, yra daug ligotų, senatvės kamuojamų, viskuo nusivylusių... Aišku, optimizmo neprideda ir valdžios požiūris į mus.

Balandžio antroje pusėje nusprendėme susitikti su mums labiausiai rūpimų Socialinės apsaugos ir darbo bei Sveikatos apsaugos ministerijų ministrais. Jei valdžioje būtų likusios „tradicinės“ partijos, tikriausiai nebūtų buvę tikslo leisti pinigų kelionėms į Vilnių. Susiskambinau su minėtų ministerijų atstovais, išsiunčiau preliminarinių mums rūpimų klausimų bei daly-

vausiančių judėjimo atstovų sąrašą ir laukiau, kada bus paskirta susitikimo data.

Jeigu ankstesniais metais papulti pas bet kurį ministrą buvo galima per vieną dieną ar savaitę, dabar teko laukti daugiau nei mėnesį. Buvo galima kreiptis į bet kurį Seimo narį ir patekti greičiau, tačiau buvo įdomu patirti, kaip veikia lietuviškas biurokratinis aparatas be įvairių „pagreitimų“.

Gegužės 23 dieną buvome pakviesti susitikti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojomis. Aišku, ministro nebuvo, nes, kaip supratome, jis tikriausiai apie tai net nebuvo informuotas. Nieko baisaus, nes jis nieko ir nesprendžia – viską valdo ministerijos biurokratai. Po Seimo rinkimų keičiantis vyriausybei reikėtų keisti ir pusę ministerijos biurokratų, kad rastųsi naujas požiūris į žmones ir savo darbą. Dabar gi po valandos diskusijų su ministerijos darbuotojomis eilinį kartą sužinojome, kad mes esame kaip ir visi Lietuvos žmonės ir kad mums niekas nepriklauso. Žodžiu, pasiūlė prašyti to, kas nekainuotų biudžetui. Idiotiškesnio siūlymo dar nebuvau sulaukęs per visą savo gyven-

mą... (Raštišką atsakymą į mūsų klausimus galite perskaityti 2–3 psl.)

Šitą įstaigą reikėtų pervadinti į „Socialinės nelygybės ir nedarbo“ ministeriją. Apie vienkartinių kompensacijų indeksaciją, valstybinių pensijų dydžio peržiūrėjimą, pensinio amžiaus pakoregavimą (juk apie 85% černobylicių miršta nesulaukę pensinio amžiaus), apie lengvatinių pravažiamą visuomeniniu transportu ir kitas socialines problemas rimtos kalbos net nebuvo, nes mūsų požiūriai į Černobylio AE avarijos pasekmių likviduotojus skyrėsi kardinaliai.

Kas mums lieka? Dar turėtume kreiptis į atitinkamus LR Seimo komitetus, į Seimo pirmininką, LR Vyriausybės ministrą pirmininką ir paklausti, kodėl Lietuva nesilaiko skubos tvarka priimtų Paryžiaus ir Vienos konvencijų? Po gautų atsakymų reikėtų vykti į Briuselį, o jeigu ir ten nieko nepeštume, be-liktų kreiptis į Dievą, pas kurį jau daugelis mūsų nukeliavo...

Pajuokauti kartais reikia, bet visai nejuokingai atrodo, kai išlenda faktai apie kai kurių Seimo narių gydymąsi Vilniaus klinikinėje ligoninė-



31-ųjų metinių paminėjimas Vilniuje, Sapiegos parke.

je, apie plaunamus milijardus eurų ministerijose (pagal Indrę Makaraitytę – 4 mlrd. per metus), apie naujos atominės elektrinės projektavimus Visagine, apie 9% paskolų kainą biudžetui, apie „laisvę“ nuo rusiškų dujų terminale, prie kurio švartuojasi SGD laivas-saugykla „Independence“. Šie ir kiti post-sovietinės nomenklatūros fokusai nemenkai daliai gyventojų atrodo visiškai nejuokingi, o greičiau liūdni.

Ir tikriausiai taip dar ilgai bus, nes liustracijos Lietuvoje nebuvo. Neosovietinė nomenklatūra kiekvienais metais jaučiasi vis geriau – jokios atsakomybės, jokios bausmės. Jie net ciniškai paaiškina, kad juos nubaus rinkėjai, balsuodami rinkimuose ir pasirinkdami kitas partijas. Štai JAV, Ilinojaus valstijoje, per 10 metų yra pasodinama per 1100 įvairių senatorių, deputatų, valdininkų ir teisėsaugininkų. O pas mus pasodintas vienas per 27 metus.

Nenorėdami dalintis loviu, mūsų politikai priėmė įstatymą, kad partijoje gali būti ne mažiau kaip 2000 narių, kai tuo tarpu vadina moje nedemokratinėje kaimynėje Rusijoje (140 mln. gyventojų) partijai įsteigti pakanka 500 žmonių.

Referendumui rengti Lietuvoje reikia surinkti 300 000 gyventojų parašų per 3 mėnesius, o štai Šveicarijoje užtenka 50 000 parašų per dvejus metus.

Na, o dar pridėjus, kad nuo 1992 metų rinkimų, pažeidžiant LR Konstituciją, atsirado partiniai sąrašai, apie jokią demokratiją Lietuvoje galime nesvaičiuoti... Lieka laukti 2021 metų, kai baigsis Europos Sąjungos parama ir patys turėsime verstis be trečdaliao šalies biudžeto. Gal tada ir sulauksime privers-tinių pokyčių ir demokratiško teisingumo šiuo metu valdžioje esantiems „neliečiamiesiems“.

Kęstutis Kazlauskas



Susitikimas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje. Kęstučio Kazlausko nuotraukos



Paminėjo metines



Uždegamos atminimo žvakelės.

Balandžio 26-ąją Pakruojuje černobyliciai paminėjo 31-ąsias Černobylio atominės jėgainės avarijos metines. Tylos minute pagerbėme išėjusius mūsų bendražygius į amžino poilsio vietą. Prie pilkojo paminklinio lauko akmens Pakruojo ligoninės kiemelyje padėjome gėlių, o žybtelėjusi atminimo žvakelė liko kaip

ženklas, kad čia stabtelėjo tie, kurie gelbėjo žmoniją nuo pavojingų radionuklidų.

Neigiamas avarijos pasekmės černobyliciai stengiasi „gydytis“ kurdami eilėraščius arba spausdami dešinę vienas kitam ir teiraudamiesi: „Sveikas, kaip gyvenai, brolau?“ Organizuojame ekskursijas, rengiame sąskrydžius ir bend-

raujame su Lietuvos bei kitų šalių černobyliciais. Černobylio avarija – negyjanti mūsų tautos ir viso pasaulio žaizda. Tai neturi pasikartoti.

Praslinkę 31-eri metai dar neužgydė visų atominės elektrinės sopolų, kuriuos jaučia avarijos pasekmių likviduotojai, ir primena aplinką, į kurią jie buvo patekę. O ta aplinka prilyginama pusės tūkstančio atominių bombų sprogimo paliktam radiaktyviųjų medžiagų kiekiui.

2006 metais černobyliciai, vadovaujami draugijos pirmininko Juozo Dolombauskio, pasodino Linkuvoje ažuolų parką. J. Dolombauskui, jau iškeliavusiam į amžino poilsio vietą, tariame didelį ačiū. Černobylicių parku galės pasidžiaugti mūsų vaikai bei anūkai ir tie, kuriems rūpi, kad žemė žydėtų gėlėmis ir žaliuotų medžiais.

LJČ Pakruojo draugijos pirmininkas
Vladislovas Šurna



Nuotrauka prisiminimui prie paminklinio akmens.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakymas

*Dėl jūsų kreipimosi
2017 06 20*

*Gerb. Pranai Paškevičiau,
Socialinės apsaugos ir darbo
ministro pavedimu išnagrinėjome
Jūsų 2017 05 23 kreipimąsi
ir teikiame šią informaciją.*

Dėl ČAE avarijos padarinių likviduotojų registro sudarymo. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės išteklių valdymo įstatymo 17 straipsnio 1 punktą registras steigiamas, kai, reguliuojant visuomeninius santykius, atsirandančius sprendžiant ekonomi-

ninius, socialinius, teisėsaugos ar kitus uždavinius, reikalingas registro objekto įregistravimo faktas, siekiant jį prireikus panaudoti prieš trečiuosius asmenis ar sukelti kitas teises pasekmes. Kartu pažymėtina, kad tokio registro steigėjas turi prievolę užtikrinti Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu nustatytas asmens duomenų tvarkymo sąlygas dėl asmens duomenų tvarkymo priemonių, teisėtumo, saugojimo, perdavimo tretiesiems asme-

nims ir kt. Šiame kontekste pabrėžtina, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi tik šio įstatymo nustatyta tvarka (pvz., jeigu: duomenų subjektas duoda sutikimą; sudaroma arba vykdoma sutartis, kai viena iš šalių yra duomenų subjektas ir kt.). Taigi tiek registro steigimui, kūrimei, tiek jame renkamų, sisteminamų duomenų tvarkymui turi būti numatytas teisinis pagrindas. Be to, būtinos lėšos ne tik duomenų bazės sukūrimui, programinės įrangos įsigijimui, bet ir re-

gistro duomenų banko administravimui, duomenų tikslinimui ir pan.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos disponuoja asmenų, dalyvavusių likviduojant ČAE avarijos padarinius, duomenimis, kiek jie susiję su socialinio draudimo išmokų, nukentėjusiųjų asmenų valstybinių pensijų ir vienkartinių kompensacijų skyrimu ir mokėjimu; Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras disponuoja duomenimis, kiek jie susiję su nukentėjusiojo asmens teisinio statuso pripažinimu; Specialistų komisija ligų sąsajai su dalyvavimu likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius nustatyti taip pat disponuoja duomenimis, kiek jie galimai susiję su išvadų dėl asmens, paveiktų jonizuojančiosios radiacijos, ligos, ligos paūmėjimo ir mirties sąsajos su dalyvavimu likviduojant ČAE avarijos padarinius, išdavimu. Todėl esant poreikiui Jūsų atstovaujama organizacija gali kreiptis į šias institucijas ir įstaigas dėl galimybės teisės aktų nustatyta tvarka gauti duomenis apie asmenis, dalyvavusius, likviduojant ČAE avarijos padarinius.

Dėl vienkartinių kompensacijų indeksavimo. Atsižvelgiant į tai, kad vienkartinių kompensacijų, skiriamų asmenims, kurių sveikatai buvo padaryta žala atliekant būtinąją karinę tarnybą ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu, kompensacijų už išbūta laiką laisvės atėmimo vietoje ar priverstinuose darbuose, vienkartinių pašalpų sužalotiems pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyviams indeksavimas taip pat nėra numatytas, manome, kad klausimas dėl vienkartinių kompensacijų indeksavimo yra svarstytinas kompleksiskai, visų vienkartinio pobūdžio išmokų už nukentėjimą kontekste. Įvertinus lėšų, reikalingų indeksuoti minėtas išmokas, poreikį, bus priimtas sprendimas dėl galimybės teikti teisės aktų projektus, kuriais būtų siūlomas vienkartinio pobūdžio išmokų už nukentėjimą indeksavimas.

Dėl transporto lengvatų. Šiuo metu yra nemažai asmenų grupių, kurioms pagal Lietuvos Respublikos asmens, nukentėjusio nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymą pripažįstamas nuo okupacijų nukentėjusio asmens teisinis statusas, tačiau

transporto lengvatos vien dėl jiems pripažinto teisinio statuso pagal Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymą jiems neskiriamos. Tai – ne tik asmenys, dalyvavę likviduojant ČAE avarijos padarinius, bet ir kiti, kaip antai: buvę beglobiai vaikai, represuoti asmenys; Antrojo pasaulinio karo metais išvežti priverstiniais darbams, tapę invalidais būtiniosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu arba vėliau dėl šių priežasčių pripažinti praradę darbingumą, būtiniosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu atlikę tarybą Afganistane; perkeltieji asmenys, nuo minų ir sprogmenų nukentėję asmenys ir kiti. Taigi transporto lengvatos taikomos tik nedaugeliui asmenų, turinčių nukentėjusio asmens teisinį statusą, daliai.

Vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais valstybės paramos, lengvatų teikimą, dalis lengvatų ar parama asmenims yra teikiama ne pagal priklausymą vienai ar kitai nukentėjusiųjų asmenų grupei, bet pagal kitus objektyvius kriterijus (pvz.: neįgalumas, darbingumo lygis, amžius, ir kt.). Pažymėta, kad Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatyme nustatyta, kad transporto lengvatomis gali naudotis asmenys, kurie yra pripažinti iš dalies darbingais (nedarbingais), taip pat asmenys, kuriems nustatytas neįgalumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis. Taigi asmenys, dalyvavę likviduojant ČAE avarijos padarinius, kurie pripažinti iš dalies darbingais arba yra sukakę tam tikrą amžių, ir šiuo metu gali naudotis transporto lengvatomis.

Atsižvelgiant į tai, manome, kad siūlymas nustatyti teisę į transporto lengvatas vienai nukentėjusių asmenų grupei būtų nepagrįstas kitų nukentėjusių asmenų, kuriems tokios teisės nesiūloma nustatyti, atžvilgiu. Kartu norėtume atkreipti dėmesį, kad yra nemažai asmenų, kurie turi nukentėjusio asmens teisinį statusą, tačiau negauna išvis jokios paramos – nei periodinės, nei vienkartinės išmokomis ar kitomis lengvatomis.

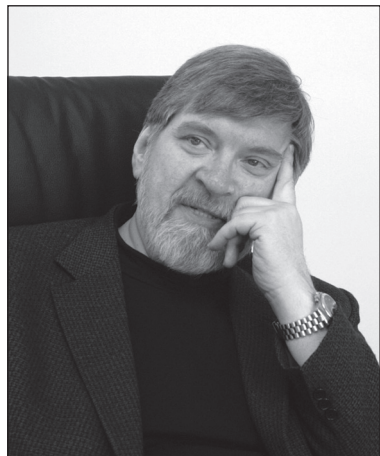
Dėl valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų (toliau – senatvės pensija) nemažinimo. Pažymime, kad senatvės pensijos apskaičiavimo tvarka asmenims, gavusiems išankstinę senatvės pensiją, yra nustatyta laikantis lygiai-teisiškumo principo. Asmenims, už kuriuos buvo mokė-

Nukelta į 3 psl.

Iš Ignalinos atominės elektrinės istorijos

Ignalinos atominę elektrinę buvo galima pastatyti saugiai, jei nebūtų trukdžiusi Maskva.

Kaip ir Černobylyje, specialaus kevalo Ignalinos atominė elektrinė neturi, todėl įvykus nelaimei ją būtų labai sunku užkonservuoti, 1986 m. „Amerikos balso“ žurnalistui Romui Sakadolskiui sakė ekologas ir buvęs Lietuvos atominės energetikos komisijos narys Kazys Ėringis. Tačiau, jo teigimu, IAE buvo galima pastatyti saugiai, jeigu Maskvos centrinė valdžia nebūtų trukdžiusi ir stengusis didinti elektros gamybos planų.



Romas Sakadolskis (1947–2016)

– Teigiate, kad pagrindinė iš Černobylio branduolinės jėgainės išsiveržusio radioaktyviųjų medžiagų debesies banga aplenkė Lietuvos teritoriją. Kokios priežastys tai lėmė?

– Deja, geografinės Lietuvos sąlygos nėra palankesnės nei Rytų Lenkijos, nes atstumas iki Černobylio yra tas pats. Bet, remdamiesi tam tikrais duomenimis, turime vilties, kad vėjo kryptis buvo iš pietryčių į šiaurės vakarus, tik artimesnė vakariui vėjui. Taip pat, kiek žinome, toje Europos dalyje buvo giedras oras, galimas dalykas – anticiklonas, todėl pirmajam debesui slenkant per Lenkiją vėjo kryptis pasikeitė šiaurės rytų ir rytų kryptimi, ir per Pabaltijį perėjo jau kiek apsivaliusi oro banga.

– Kokie duomenys leidžia daryti tokią išvadą?

– Duomenis skelbia tik Lenkija ir Švedija, apie Lietuvą žinome labai mažai. Mus palankiau nuteikia lenkų pranešimas, kad Balstogėje buvo tik 20 kartų didesnis radioaktyvumas nei natūralus. Taip pat yra pranešimų iš Lenkijos, kad kai kuriose Rytų Lenkijos srityse radioaktyvumas buvo didesnis net 500 kartų. Švedų pirmieji pranešimai teigė, kad radioaktyvumas 5–10 ar net 25 kartus didesnis už natūralų. Radijo laidose pranešta, kad ir Lietuvoje, Kaune ir Vilniuje, radioaktyvumas padidėjo 20–25 kartus, tačiau duomenys nepatikrinti.



Kazys Ėringis (1921–2006)

– Atrodytų, kad duomenys iš Balstogės gana svarbūs.

– Taip, Balstogės pranešimas reikšmingas. Apskaičiavę, ką tai reikštų gyvybei, matome, kad ten radioaktyvumas galėjo siekti 3–4 remus, kaip Kaune ir Vilniuje.

– Kas yra tie remai?

– Remas yra radioaktyvumo vienetas. Jis prilygsta maždaug trimis krūtinės ląstos peršvietimams rentgeno spinduliais. 3–4 remai rodo, kad krūtinė būtų peršviesta 10–12 kartų (jei žmogus visus metus būtų toje teritorijoje ir radioaktyvumas būtų pastovus). Tačiau radioaktyvumas kinta, nes tuose teršaluose yra nemažai stroncio, cezio ir jodo. Stroncio ir cezio suirimo periodas ilgas, o vieno iš jodo izotopų skilimo pusperiodis – aštuonios dienos. Jodo komponentas daug mažiau

pavoingas dabar nei pirminėmis aplinkybėmis.

– Trumpam grįžkime prie teršimo ruožų. Atrodo, kad pagrindinis ruožas galėjo būti kažkur tarp Varšuvos ir Vilniaus. Ar, jūsų nuomone, pietinis Lietuvos pakraštys taip pat išvengė pagrindinio debesies?

– Atrodytų, kad taip. Išėina, kad pagrindinis ruožas buvo kažkur piečiau Balstogės, t. y. galimai tarp Balstogės ir Varšuvos. Bet jei meteorologinės sąlygos buvo kitokios, vėjo kryptis buvo šiaurės, tada galėjo būti didelis užteršimas ir Lietuvoje. Galbūt koridorius perėjo per Lietuvą, bet tai turėtų žinoti mūsų specialistai, kurie tyrinėjo šį klausimą. Jei tai viršijo 20–25 remus, tada blogai. Bet turime vilties galvoti, kad pagrindinis ruožas praėjo piečiau Lietuvos.

– Ar Lietuvai grėsė pavojus, jei pagrindinis ruožas ejo piečiau Lietuvos?

– Jei užterštumas būtų 20–25 kartus didesnis nei natūralus ir veiktų žmogų visus metus, jis nebūtų didesnis, nei leidžiama branduolinių jėgainių darbuotojams. Jiems leidžiama dirbti, jei radioaktyvumas neviršija 5 remų. Vienas Jungtinių Valstijų senatorius sakė: JAV politika dėl Baltijos šalių, švelniai tariant, neaiški. Bet man, kaip ekologui, rūpi pasakyti, kad čia, Amerikoje, jei radioaktyvus veikimas viršija 0,5 remo per metus, nėsčioms moterims dirbti branduolinėse jėgainėse neleidžiama. 5 remai, kurie gali būti Lietuvoje, jau yra žalingi gležnai gyvybei. Tai veikia ne tik žmogų, bet ir žiedinius augalus, gyvūnus. Suomijos mokslininkų išvados, kad artimiausiomis savaitėmis po užterštumo nereikėtų pradėti naujos gyvybės, yra reikšmingos. Yra ir jodo komponentas, kuris sunyksta per 8 dienas, o per 80–90 dienų lieka tik viena tūkstantoji jo radioaktyvumo dalis. Tas šiek tiek ramina, nes



Ignalinos AE statybų panorama. Nuotrauka apačioje: ventiliaciniai energetinių blokų vamzdžiai. Iš asmeninio tinklalapio MOPEMХОД

laikui slenkant radioaktyvumo lygis žemės. Kadangi Lietuvoje pavasaris vėluoja, gyvuliai dar neganomi laukuose, vaisiai ant vaismedžių neauga, todėl pavojus nedidelis, jei nėra didesnio užteršimo.

– Trumpai pakalbėkime apie statomą atominę jėgainę Ignalinoje. Juk tai to paties tipo elektrinė kaip ir Černobylyje.

– Taip, sovietai tokio tipo elektrinių statė daug, tokia pati statoma Ignalinoje. Žinoma, kol viskas yra gerai ir pats užteršimas neviršija 5 remų, radioaktyvumas veikia ten dirbančius žmones, o aplinka to gauna daug mažiau. Bet yra daug nerimo, kad taip, kaip nutiko Černobylyje, gali atsitikti ir Lietuvoje. Jei tai atsitiktų grafitiniame reaktoriuje, didelė dalis Lietuvos, o gal net visa Lietuva gali tapti negyvenama šalimi. Taigi elektrinės pavojus pasyvus, bet jis yra, nes elektrinė prigludusi prie ežeryno, įvairių upių pradžios, miestai stovi prie tų upių, yra rekreacinė zona ir platus žemės ūkio rajonas. Tas pats pavojus galioja ir Latvijai – labai liūdna, kad elektrinė vandens baseino požiriu yra aukščiau nei Latvijos sostinė Ryga. Tai labai blogas rodiklis, nes prie Dauguvos yra daug vandens saugyklų – jei įvyktų nelaime, visas vanduo būtų užterštas. Tas pats galioja ir Kijevui, nes jis naudojasi Dniepro upės tvenkiniu, o prie pat to tvenkinio yra Černobylio branduolinė jėgainė.

– Vakaruose naujai statomos jėgainės pasižymi specialiomis apsaugos priemonėmis. Ignalinoje to nėra?

– Kaip ir Černobylyje, specialaus kevalo nėra, todėl, įvykus nelaimei, būtų labai sunku užkonservuoti.

– O ar būtų galima patobulinti Ignalinos elektrinę?

– Tam tikrus komponentus patobulinti galima. Bet nesu tikras, ar pačiame reaktori-

je galima pastatyti kevalą. Be to, abejoju, ar pats gruntas paruoštas tam, jei įvyktų nelaime. Yra daug galimybių patobulinti branduolinių atliekų konservavimą, išgabenimą, kuro pristatymą. Bendradarbiaujant tarptautiniu mastu Ignalinai galima nemažai padėti.

– Bet jūs nesipriešinate Ignalinos AE statybai?

– Kai ji dar nebuvo pradėta statyti, nebuvo statybos šalininkas, bet, kai ją pradėjo statyti be Lietuvos mokslininkų pritarimo, priešininku būti jau buvo per vėlu. Vis dėlto pasaulis žengia šiuo keliu – ypač tirštai apgyvendinta Vakarų Europa irgi pastatiusi daug tokių stočių. Taigi tapti visišku priešininku būtų nelogiška. Juk mūsų energetinio ūkio pagrindas – atvežtinis kuras, mazutas, kuris gabenamas į Elektrėnus ir kitur, o čia yra kito pobūdžio kuras ir didelė jėgainė. Kadangi pasaulis gali tai padaryti tobulai, esant normalioms darbo sąlygoms, galima būtų daryti prielaidą, kad tai įmanoma ir Lietuvoje, jei Maskvos valdžia mums nemaišytų, nesistengtų didinti elektros gamybos planų ir perkrauti mūsų gamtinės aplinkos.

Pagal Lietuvos centrinio valstybės archyvo medžiagą parengė Jonas Baltakis



Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakymas

Atkelta iš 2 psl.

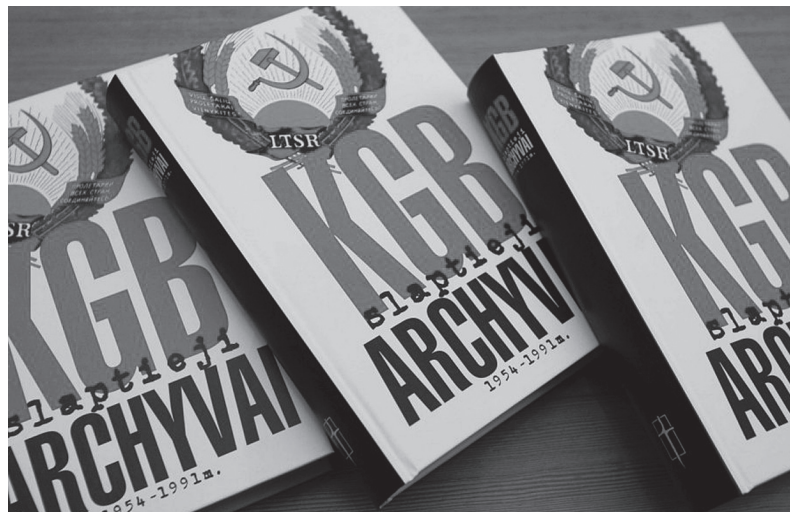
tos (arba patys mokėjo) vienodo tarifo socialinio pensijų draudimo įmokos, pensija turi būti skiriama vienodomis sąlygomis, t. y. taikomi tokie patys stažo ir senatvės pensijos amžiaus reikalavimai. Todėl asmeniui pasirinkus anksčiau gauti senatvės pensiją, nei jis sukaks nustatytą se-

natvės pensijos amžių, pensija yra mažinama. Jei nebūtų mažinamos senatvės pensijos asmenims, kurie gavo išankstines senatvės pensijas, jiems būtų išmokama daugiau nei tiems pensininkams, turintiems tokį pat stažą ir mokėjusiems tokio paties dydžio įmokas, tačiau pasirinkusiems senatvės pensiją gauti nusta-

tytu laiku. Viso dydžio senatvės pensijų mokėjimas asmenims, tam tikrai asmenų grupei, gavusiai išankstinę senatvės pensiją, būtų neteisingas visų kitų socialinio draudimo įmokų mokėtojų ir senatvės pensijų gavėjų atžvilgiu. (Pagarbiai.)

**Viceministrė
Eglė Radišauskienė**

KGB Ignalinos rajono skyriaus viršininko raštas



Kai Kovo 11-osios aušra dar nežūrėjo, o rajonas skendėjo KGB šešėliuose

Spausdiname kiek sutrumpintą KGB Ignalinos rajono skyriaus viršininko papulkininkio J. Bradausko raštą Lietuvos SSR KGB 6-ajam skyriui apie situaciją atominėje elektrinėje ir jos objektuose. Visose SSRS atominėse elektrinėse buvo vykdomas planas „Atomas“. Ignalinos AE saugumui dirbo bemaž du trečdaliai visų tuomet rajone užverbuotų agentų ir informatorių.

Lietuvos TSR KGB 6-ojo skyriaus viršininkui papulkininkui Miškininui V. V.

1986 02 01, Nr. 1629

Apie plano „Atomas“ įvykdymą

Ignalinos AE direkcijoje ir AE veikiančiame bloke dabar dirba 4700 žmonių. AE 2-ojo ir 3-ojo blokų statyboje dirba 8500 civilių ir apie 11 000 karinių statybininkų. Beveik visi civiliai specialistai atvyko iš uždarytų miestų ir ypatingo režimo TSRS vidutinių mašinų ministerijos įmonių. Visi darbuotojai disponuoja visiškai slaptomis žiniomis, kurios yra valstybinė paslaptis.

Vykdamas kontržvalgybinį darbą išaiškinta, kad IAE ir statybos objektuose dirba 34 darbuotojai, kurių giminės buvo teisti už ypač pavojingus antivalstybinius nusikaltimus, 33 darbuotojai susira-

šinėja su giminaičiais, gyvenančiais kapitalistinėse šalyse, dar 11 palaiko ryšius su kitais kapitalistinių šalių gyventojais.

Daugiau kaip 10 proc. karinių statybininkų (apie 1200 asmenų) yra teisti už kriminalinius nusikaltimus (1980–1983 m. ataskaitose nurodoma, kad teistų kareivių „strojbate“ tarnauja apie 20 proc. – J. B.), 16 kareivių dėl religinių įsitikinimų atsisakė priimti karinę priesaiką. 1986 m. už kriminalinius nusikaltimus nuteisti 162 kariškiai, iš kurių dauguma – už narkotikų vartojimą.

Šalia IAE statybų objektų gyvena 135 žmonės, teisti už ypatingai pavojingus antivalstybinius nusikaltimus, 382 – grįžę iš spec. lagerių (buvę tremtiniai – J. B.), 42 – reatriantai ir reemigrantai, apie 500 gyventojų susirašinėja su užsieniečiais (...).

Kontržvalgybinis darbas Ignalinos AE vykdytas, kad laiku išsiaiškintume užsienio spec. tarnybų diversinę ir žvalgybinę veiklą, kad galėtume laiku išaiškinti ir likviduoti avarines ir ypatingai pavojingas situacijas, kad griežtintume paslapties saugojimo režimą.

Iš mūsų agentų ir kitų patikimų asmenų šiais metais gavome 9 signalus apie galimas ypatingas situacijas. Iš jų svarbesnės šios:

– ant bloko G-1 neįrengta vandenilio, naudojamo gene-

ratorių aušinimui, gaudyklė. Vandenilio koncentracijos perteklius gali sukelti generatoriaus sprogimą;

– pažeista 3-ojo AE bloko pamatų betonavimo technologija, vėliau, eksploatacijos metu, tai gali sukelti reaktoriaus avariją (nusėdus ar skilus pamatams);

– montuojant 2-ąjį bloką, blogos kokybės yra technologinių kanalų suvirinimo siūlės, kas eksploatacijos metu gali sukelti radioaktyviųjų medžiagų išmetimą į centrinę IAE salę;

– žema reaktoriaus valdymo vyr. inžinieriaus R. Gazetovo kvalifikacija, kurio neįkvalifikuoti veiksmai galėjo sukelti avarinę situaciją. Gazetovas perkeltas į kitą darbą;

– virinant 2-ojo bloko aukšto spaudimo vamzdynus, išaiškinti suvirinimo darbų technologijos pažeidimai, kas vėliau galėjo sukelti vamzdynų sprogimą;

– išaiškintas neatsakingas AE kuratoriaus A. Škurino požiūris, kai be defektų akto buvo priimti svarbių 2-ojo bloko mazgų montavimo darbai, kas vėliau galėjo sukelti avarinių situacijų;

– išaiškinti rimti suvirinimo darbų technologiniai pažeidimai, virinant 2-ojo bloko cirkuliacinius 800 mm vamzdžius, kas vėliau, jų eksploa-

tacijos metu, galėjo sukelti vamzdžių trūkumą ir didelį radioaktyviųjų medžiagų išmetimą į aplinką.

Pagal šiuos signalus priimtos skubios ir neatidėliotinos priemonės, todėl jokių incidentų Ignalinos AE 1986 m. neįvyko.

Išaiškintas ir užkardytas brendęs didelis konfliktas nacionaliniu pagrindu tarp karinių statybininkų. Dėl blogo maitinimo ir produktų trūkumo kareivių valgykloje, grupė k/d 69627 gruzinų ir armėnų tautybių kareivių rengėsi muštynėms su k/d 54051 uzbekų ir tadžikų tautybių kareiviais. Problemos svarstytos karinių statybinių dalinių valdybos partiniame biure.

Dėl įrangos iškomplektavimo ir vagysčių, penkiems k/d 54051 kariškiams iškeltos baudžiamosios bylos (...).

Nuolat buvo sekami ir stebimi tie IAE, VSV ir karinių dalinių darbuotojai, kurių biografijose yra kompromituojančių faktų. Stebimi Bačiulis, Šindinas, Litvinovas, Dūdėnas, Šiaudinis ir kiti nepastebėti vykdę kenkėjišką veiklą.

1986 m. profilaktinės priemonės taikytos 3 asmenims. Tai IAE darbuotojai Jakui už nacionalistinio pobūdžio kalbas, „Naujo gyvenimo“ kolū-

kio traktorininkui Martinkėnui – už panikos eskalavimą dėl avarijos Černobylio AE, kariniam statybininkui Kočeškovui – už ideologiškai priešiškos literatūros platinimą tarp kareivių. Kadangi pastarasis savo įsitikinimų nepakeitė, jam užvesta stebėjimo byla tema „Žodinė antitarybinė agitacija ir propaganda“ (...).

Tikrinti signalai dėl Didžiausio kultūros namų direktoriaus Britvičiaus ir k/d 48370 ūkio tarnybos inspektoriaus Stanionienės. Pirmasis į Daniją paštu išsiuntė įtartina, simbolių kalba parašytą tekstą, antroji gavo stambią pinigų sumą iš užsieniečio, įtariamo turint ryšių su užsienio ideologiniais centrais. Tikrinant šiuos signalus, kokių nors duomenų dėl šių asmenų ryšių su užsienio spec. tarnybomis negauta.

Iš agentūros gauta operatyvinių signalų dėl kai kurių asmenų, kurie dabar tikrinami. Buvo pranešta, kad:

– IAE chemijos cecho vyr. operatorius Ovčnikovas traukinyje bendravo su užsieniečiais;

– k/d 05369 karinis statybininkas Radionovas pareiškė ketinimą kreiptis į kurios nors kapitalistinės šalies pasiuntinybę Maskvoje dėl išvykimo į Kanadą ar Šveicariją nuolat gyventi;

– k/d 55614 karinis statybininkas Deminovas kursto antirusiškas nuotaikas, giria dušmanų kovas prieš TSRS kariuomenę Afganistane;

– Kucko Sniečkuje skleidžia paniškas kalbas apie avariją, neva įvyksiančią IAE 1987 m. sausį. Nustatyta, kad Kucko – Švenčionių r., Kaciūnų k., gyventojas – psichiškai nesveikas (...).

Per ataskaitinį laikotarpį IAE užverbuoti 8 agentai, iš viso dabar jų yra 85. Sniečkuje įsigytas vienas konspiracinis butas.

Jonas Baltakis



Statybinio bataliono armatūrininkai. Iš asmeninio tinklalapio MOPEMXO/I

Sumontuotas Astravo AE pirmojo reaktoriaus korpusas

Pirmasis Astravo AE reaktorių pasipuošė apsaugine „kepure“. Sumontuotas statomos atominės elektrinės pirmojo reaktoriaus korpusas, pranešė elektrinės statytojai. Pranešime teigiama, jog 11 m ilgio, 4,5 m skersmens ir daugiau kaip 330 tonų sveriančio reaktoriaus korpuso montavimas sėkmingai baigtas ba-

landžio 1 d. vakare. Tai buvo antras bandymas sumontuoti Astravo AE pirmojo reaktoriaus korpusą.

Pirmasis buvo nesėkmingas: pernai liepą montuojant korpusą jis krito ant žemės iš kelių metrų aukščio. Tuomet skelbta, kad reaktoriaus korpusas nebuvo pažeistas, tačiau jėgainę statanti Rusijos

„Rosatom“ sutiko jį pakeisti, bent pusmečiui atidėjęs reaktoriaus montavimo pradžią. Incidentas įvyko ir iš gamyklos Rusijoje gabenant naują reaktoriaus korpusą. Vienoje Baltarusijos geležinkelio stotčių reaktoriaus korpusas užkliudė geležinkelio elektros tiekimo atramą. Pasak statybų užsakovų, per šį incidentą re-

aktoriaus korpusas žalos nepatyrė. Lietuvos delegacija, kovo 31-ąją dalyvavusi Branduolinės saugos konvencijos (BSK) apžvalginiam susitikime Vienoje, kur buvo pristatyta Baltarusijos nacionalinė ataskaita, pareikalavo stabdyti Astravo AE statybas.

Lietuvos atstovai atkreipė dėmesį, kad Baltarusija jau daug metų vysto Astravo AE projektą pažeisdama Tarptautinės atominės energijos agen-

tūros (TATENA) standartus ir BSK nuostatas, 50 km nuo Vilniaus statomoje branduolinėje jėgainėje numatyta įrengti du reaktorių, kurių kiekvieno galia – 1200 megavatų. Pirmąjį reaktorių planuojama įjungti 2019-aisiais, o antrąjį – 2020 m. Astravo AE stato Rusijos valstybinė branduolinės energetikos korporacija „Rosatom“, projektą finansuoja Rusijos vyriausybė.

Jonas Baltakis

Černobylio tragedijos pasekmes jaučia ir dabar



LJČ Panevėžio skyriaus pirmininkė Vida Trakelienė. „Sekundės“ nuotr.

Balandžio 26-oji ne vienam – skaudi data. Prieš trisdešimt vienerius metus žmonės, dalyvavę likviduojant Černobylio elektrinės avariją, iki šiol jaučia pasekmes, tai atsiliepia ir jų šeimoms. 1986 metų balandžio 26-ąją Ukrainoje Černobylio atominės elektrinės ketvirtajame bloke nugriaudėjęs sprogimas pakaitė daugelio gyvenimus. Apie šią avariją valdžia kurį laiką tylėjo, o vėliau apie jos pasekmes begėdiškai melavo. Tuo metu laikytasi politikos – nieko neskelbti, slėpti informaciją. Lietuvos judėjimo „Černobylis“ (LJČ) Pane-

vėžio skyriaus pirmininkė Vida Trakelienė sako, kad likviduojant avarijos pasekmes dalyvavo 240 Panevėžio miesto ir rajono gyventojų. Darbas radioaktyviosiomis medžiagomis smarkiai užterštoje vietovėje paliko savo pėdsakus. Pasak V. Trakelienės, šiuo metu gyvų liko daugiau nei pusė černobylicių – 140. Daugiausia iš mūsų krašto į Černobylį siųsti vairuotojai. Žmonės ten tvarkė aplinką, dirbo valgykloje, sandėliuose ir kitus darbus. V. Trakelienės teigimu, skaudžiausia, kad siųsti ir būtiniosios karo tarnybos kareiviai – jauni vaiki-

nukai. Tokių buvo ir iš Panevėžio krašto. „Jauni vyrai gavo radiacijos. Grįžę tuokėsi, nieko apie tai nesakė būsimums žmonoms“, – „Sekundei“ pasakojo moteris. Deja, pasekmės pasireiškia tiek jiems patiems, tiek jų vaikams. Pasak pirmininkės, ne vienas apskritai nesukūrė šeimos, o daliai šeiminių gyvenimas nesusiklostė. Černobylio avarijos padarinių likviduotojus kamuoja įvairios onkologinės ligos, insultas, infarktas, kraujagyslių, nervų ligos. V. Trakelienė sako su jais bendraujanti, juos lankanti, žinanti, kas dedasi jų gyvenime. Avarijos metinių, pasak jos, nemini – nelabai būtų ir kam susirinkti, nes dauguma yra sunkūs ligoniai. Be to, tokios datos skaudžiai primena tragediją, o tokie prisiminimai traumuoja. Pasigendama ir valstybės dėmesio. Pasak pirmininkės, išėjus į pensiją, gaunamas 58 eurų priedas, taip pat priedą gauna ir tie žmonės, kuriems nustatytas tam tikro lygio neįgalumas. Moteris pasidžiaugė, kad judėjimo „Černobylis“ nariai yra pripažinti nukentėjusiais nuo okupacijų. Jiems padeda Lietuvos gyventojų genocido

ir rezistencijos tyrimo centras, skiria vienkartinės pašalpas. „Sveikatai pablogėjus, mirties, nelaimės šeimoje atvejais ar mirus kam nors iš artimųjų šis centras skiria lėšų. Kiek turi lėšų, tiek ir skiria“, – sako V. Trakelienė ir priduria, kad tokia finansinė parama labai svarbi. Pasak pirmininkės, skiriama ir 60, ir 70 eurų, o mirties atveju – 120 eurų.

Nukentėjo dukart

Lietuva, sproguos Černobylio reaktoriui, nukentėjo dvigubai. Nors tikslų duomenų nėra, tačiau manoma, kad likviduojant avarijos pasekmes ir statant Slavutičiaus miestą dalyvavo 7000 lietuvių. Be to, kaip ir per didelę dalį Europos, per septyniolika Lietuvos rajonų praslinko radioaktyvus debesis. Įrodyta, kad stresinė būklė, nervinė įtampa, nežinia sugrįžus – paveikė radiacija ar ne – daugeliui išprovokavo elementarių somatinių ligų (kraujagyslių, neurologinių, virškinamojo trakto ir kt.) augimą. Tai atskleidė Europos Komisijos finansuotų projektų rezultatai. Nors asociacija „Lietuvos judėjimas „Černobylis““ neturi statistikos, kiek žmonių mirė

dėl radiacijos poveikio sveikatai, tačiau manoma, kad mirštamumas neviršija arba nedaug viršija bendrą šalies mirštamumą. Skirtumas tas, kad avarijos likviduotojai ilgą laiką gyvena kamuojami įvairių ligų. Likviduodami avarijos pasekmes, žmonės dirbo įvairiu laikotarpiu, tad ir poveikis labai skirtingas. Kiek žinoma, pirmomis dienomis Černobylyje teko būti dviem lietuviams, tačiau tokių, kurie būtų matę branduolinę reakciją, kiek žinoma, nėra.

Faktai

Sprogimo metu branduolinis reaktorius buvo visiškai sunaikintas, o į aplinką pateko didžiulis kiekis radioaktyviųjų medžiagų. Ši avarija buvo viena didžiausių tragedijų atominės energetikos istorijoje. Skaičiuojama, kad per keletą metų, likviduojant avarijos pasekmes, dirbo 600 000 likviduotojų iš įvairių buvusios SSSR respublikų.

Lietuvos judėjimo „Černobylis“ Panevėžio skyriaus pirmininkė V. Trakelienė sako su nariais nuolat bendraujanti, išklausanči jų prašymų, bėdų.

Sekundė.lt, 2017 04 26

Daiva Savickienė

Susitikimas su sveikatos apsaugos ministru



Iš dešinės: ministras Aurelijus Veryga, Antanas Turčinas ir Kęstutis Kazlauskas. Juozo Prušinsko nuotr.

Šių metų birželio 7 dieną Lietuvos judėjimo „Černobylis“ atstovai Antanas Turčinas, Juozas Prušinskas ir Kęstutis Kazlauskas susitiko su sveikatos apsaugos ministru Aurelijumi Veryga. Turėjo dalyvauti ir judėjimo pirmininkas Pranas Paškevičius, bet, sugedus automobiliui, jis Vilniaus nepasiekė.

Susitikimo metu judėjimo atstovai ministrui išdėstė dabartinę Lietuvos černobylicių padėtį sveikatos apsaugos srityje. Kalbėta, kad nuo 2000-ųjų sistemingai siaurintos medicininės garantijos Lietuvos Černobylio AE ava-

rijos padarinių likviduotojams: panaikinti nemokami vaistai, šimtaprocentinis nedarbingumo lapelio apmokėjimas, kasmetiniai sveikatos patikrinimai ir kita. Nemažai įvairių medicininių tyrimų černobyliciams tapo mokami, nekalbant jau apie operacijas ar kitus rimtesnius sveikatos sutrikimus.

Judėjimo atstovai taip pat kalbėjo apie būtinybę sukurti Lietuvos Černobylio AE avarijos padarinių likviduotojų registrą ir kaip pavyzdį pateikė Latvijoje sukurtą valstybinį registrą Profesinių ligų ir radiacijos patologijos cent-

re (Aroda un radiācijas medicīnas centrs) prie Latvijas Republikas universitētines klīniskās Paulo Stradiņio (Stradiņš) vardo ligoninēs.

Susitikimo metu SAM ministras A. Veryga daugiau klausė judėjimo atstovų, negu kalbėjo, nes ši problema ministrui, matyt, buvo nauja ir informacijos apie ją jis beveik neturėjo. Susitikimui baigiantis ministrui buvo perduota Latvijos Respublikos įstatymo „Dėl socialinės Černobylio AE avarijos pasekmių likviduotojų bei asmenų, nukentėjusių nuo Černobylio avarijos, apsaugos“ kopija ir Latvijos Respublikos universitētines klīniskās P. Stradiņio vardo ligoninēs Profesinių ligų ir radiacijos patologijos centro kontaktiniai duomenys.

Pabaigoje judėjimo atstovai išreiškė viltį, kad SAM ir ministras Aurelijus Veryga išsakys savo nuomonę bei priims sprendimus, atsakydamas į mūsų rašte išdėstytas problemas.

Kitame laikraščio numeryje turėtume išspausdinti SAM ministro atsakymus.

Kęstutis Kazlauskas

Mūsų kaimynai smaginasi...



Olgos Kutilinos komentaras po nuotrauka: „Paskelbus nepriklausomos „Malorosijos“ valstybės sukūrimo aktą, į naują sostinę Donecką atvyko „Malorosijos“ karalius Zacharas I.“



Nikolajaus Nikitajevo komentaras: „Įkalbinėja neimti Londono.“

Dmitrijus Devarinas: „Su Novorosija nepavyko, su Malorosija jau problemos, teks kurti Mikrorosiją. Su sostine Zacharčenkos garaže.“

Klausia Uladzimir Siehianiuk: „Klausykite, o vykstant iš Novorosijos į Malorosiją reikalinga tranzitinė viza ar praleidžia su veterinarijos pasu?“

Reportažo karalius

Niekas negali pateikti taip gyvai praeities kaip sutiktas amžininkas, ypač toks savitas ir talentingas, koks buvo Vladimiras Giliarovskis – trykštančios energijos ir nesuvaldomo gerumo žmogus.

Visų pirma priblokšdavo vientisas ir išraiškingas Giliarovskio charakteris. Jei gali egzistuoti pasakymas „spalvingas charakteris“, tada jis visiškai tinka Giliarovskiui.

Konstantinas Paustovskis „Dėdė Giliajus“



Rašytojas, žurnalistas, kasdienybės vaizduotojas Vladimiras Giliarovskis gimė 1855 12 08 Vologdos gubernijoje, grafo Olsufjevo miško valdos valdytojo padėjėjo šeimoje. 1860 tėvas gavo valdininko darbą Vologdoje – tarnavo nuovados policijos viršininku.

1865 Giliarovskis įstojo į pirmąją Vologdos gimnazijos klasę ir liko antriems metams. Gimnazijoje pradėjo rašyti eilėraščius ir epigramas (trumpas satyrines eiles), kaip pats sakė, „biaurybes mokytajams“. Besimokydamas kartu studijavo cirko meną: akrobatiką, „džigitovką“, kai jojantis raitelis atlieka gimnastinius ir

akrobatinius triukus, ir kt. Taip pat bendravo su ištremtais liaudininkais (*narodnikais*), vienas tų tremtinių davė jam Černyševskio knygą „Ką daryti?“

1871 birželį po nesėkmingo egzamino Giliarovskis pabėgo iš namų, neturėdamas nei pinigų, nei paso. Jaroslavyje įsidarbino laivavilkiu, arba *burlioku* – 20 dienų ėjo palei Volgą nuo Kostromos iki Rybinsko. Po to dirbo krovėju (*kriučniku*) Rybinsko uoste. Tų pačių metų rudenį įstojo kareiviu savanoriu į Nežino pulką. 1873 buvo nukreiptas į Maskvos junkerių mokyklą, iš kurios po mėnesio buvo gražintas į pulką dėl disciplinos pažeidimo. Grįžęs tarnybos nebetęsė. Vėliau dirbo krosniakūriu, pirklio Sorokino dažų fabrike Jaroslavyje, gaisrininku, Carycine parsisamdė arkliaganiu, Rostove prie Dono įsidarbino jojiku cirke. 1875 priimtas į teatrą aktoriumi. 1877 prasidėjus rusų-turkų karui vėl nuėjo savanoriu į kariuomenę, tarnavo Kaukaze. Visą tą laiką rašinėjo.

1881 Giliarovskis apsistojo Maskvoje, dirbo Anos Brenko teatre. Rudenį metė teatrą ir užsiėmė literatūra, taip pat spausdinosi „Rusų laikraštyje“, vėliau ėmė dirbti reporteriu laikraštyje „Maskvos lapelis“. Rašė tiesius ir atvirus reportažus, dėl to turėjo palikti laikraštį. 1884 įsidarbino „Rusų žiniose“, kartu rašė „Rusų minčiai“, „Maskvos balsui“, humoristiniams periodiniams leidiniams „Žadintuvą“, „Pramogą“ ir kt.

Tyrinėjant išvirkščią gyvenimo pusę, pasineriant į landynių pasaulį, kuris jį domino, Giliarovskiui reikėjo įgy-

ti tų žmonių pasitikėjimą. Ir jam tai puikiai pavyko. Niekas nesistebėdavo, kai landynėse pasirodydavo „prašalaitis“, kurį jie vadindavo tiesiog „laikraštininku“. O „laikraštininkas“ tuo metu rašydavo apybraižą po apybraižos, aukodamas savo sveikatą, o kartais ir šeimos. Giliarovskis prisimena: „...tekdamas trainiotis po Ardžanovką ir Chitrovką. Ten aš užsikrėčiau: prasidėjo rožė, pasireiškė ant galvos ir veido, temperatūra šoktelėjo virš 40 laipsnių. Mano pusantrų metų sūnui buvo skarlatina, turbūt ir ją atnešiau iš landynių... utėlių parnešiau, žinoma, taip pat iš Chitrovo turgavietės.“

1887 Giliarovskis parengė spaudai pirmąją knygą „Landynių žmonės“, tačiau Cenzūros komitetas ją uždraudė ir knygos lankai buvo sudeginti policijos nuovadoje. Suprantama, tai jį prislėgė. 1894 Giliarovskis išleido eilėraščių rinkinį „Pamirštas sąsiuvinis“. Toliau dirbo reporteriu. Vėliau išleido apsakymų rinkinius „Negatyvai“ (1900), „Tikri nuotyčiai“ (1909), knygą „Dėdė Giliajus. Juokai“ (1912), „Maskva ir maskviečiai“ (1926), „Mano klajonės“ (1928), „Draugai ir susitikimai“ (1934) ir kt.

Giliarovskis buvo pripažintas Maskvos žinovas: jis puikiai žinojo miesto istoriją ir jo dabartį, architektūrą ir geografiją, aukštąjį sluoksnį ir maskvietišką „dugną“ – Chitrovką, elgetų, valkatų ir atskalūnų prieglaudą. Beje, jį vadino reportažo karaliumi. Kartą Antonas Čechovas, taikliai pastebėjęs bičiulio operatyvumą, nepaprastai intensyvų gyvenimo ritmą ir spėjimą visur, Giliarovskiui pasakė: „Tu – greitis traukinys.“ Pats Giliarovskis prisimindamas rašė: „Taip be perstojo blaškantis ir ėjo visas gyvenimas – nestabtelint vie-

noje vietoje. Visi savi, visi draugai, nors nepriklausiau nei vienai kompanijai, nei vienai partijai.“

Mirė žymusis Maskvos reporteris 1935 10 01.

Žemiau spausdiname V. Giliarovskio apsakymą.

Vieno vaiduoklio paslaptis

Maskvos spiritistai ne juokais sujaudinti žinių apie paslaptinius riškinus Fiodoro Ivanovičiaus Šaliapino* dvarelyje, esančiame netoli Jaroslavljo Rostovo.

Renkasi, posėdžiauja, kalbasi. Išrinko mediumų** komisiją, kaip tik šiomis dienomis besiruošiančią vykti į paslaptinio nutikimo vietą, kuri, kaip jie tikisi, nušvies nesuprantamo ir paslaptinio pomirtinio pasaulio horizontus bei praturtins spiritistinę literatūrą nauju ryškiu faktu. Apie tai jau pranešta užsienio spiritistų rateliams, pasiūlius atvykti į vietą ir asmeniškai tuo įsitikinti. Jau ir bulvariniuose Maskvos laikraščiuose apie tai pasirodė pranešimas, sukėlęs sensaciją. Žinią perspausdino ir Peterburge.

Antradienį sutinku dailininką Konstantiną Aleksejevičių Koroviną.

– Vykstu, brol, šiandien pasivažinėti šiaurės pusėn, pavargau! – tarė jis man.

– Stebuklus su Šaliapinu darei? Tai iš tiesų nelengvas darbas!

– O tu nuspėjai?

– Aišku. Dabar tokiais stebuklais nustebinsi nebent pusiau raštingą juodašimtį*** arba išprotėjusį spiritistą...

– Betgi išspausdino! Ir dar kiek kalbos visur – spiritistai triumfuoja!

– Ir kas pasižymėjo? Šaliapinas?

Šaliapinas. O padaryta tai gudriai! Tarp jo svečių buvo vienas spiritistas. Taigi sugalvojome pajuokauti. Pradėjome kalbėti apie vaiduoklius, paleidome gandą, esą ant gretimų pilkapių lygiai vidurnaktį pasirodo vaiduoklis – moteris baltais rūbais. Sukurpėme ištisą legendą, o vienas vietos gyventojas, vardu Ivanas, prikalbėjo spiritistui visokiausių baisybių – ir reikaldas pajudėjo! Šita paslaptimi apgaubėme tik vieną spiritistą.

Tamsią naktį visi patraukėme prie pilkapio ir netoliese susėdome. Laukiame, juokaujame:

– Kokie dar vaiduokliai! Nesąmonė!

Tik vienas Šaliapinas laikosi perdėtai rimtai ir sako tikįs. Nutarėme sulaukti vidurnakčio, o po to grįžti dvarelin. Mes tai žinojome, kad lygiai dvyliktą vaiduoklis pasirodys, ir iš anksto susimokė-

me, ką darysime. Visų pirma vaiduokliui pasirodžius visi turi atsisakyti pripažinti, kad jį mato, ir neigti tai, ką turi matyti tik vienas spiritistas.

Štai ir pusiaunaktis. Ant pilkapio sužibo melsva ugnelė. Tai Ivanas, kuriam buvo patikėtas vaiduoklio vaidmuo, uždegė gabalėlį sauso spirito.

– Žiūrėkite, melsva ugnis! – išgąstingai riktelėjo spiritistas.

– Kur? Mes nieko nematome...

– Kaip?! Juk ant pilkapio... Pragariška liepsna.

– Taigi tau rodosi! – juokiamės.

– Ugnis... Ugnis... Aš matau... Vaiduoklis! Moteris baltais rūbais!.. – garsiai suriko spiritistas.

Tuo metu Ivanas, įsisupęs į baltą maršką, iš tikrųjų atstojo ir lėtai ėmė leisti žemyn nuo pilkapio.

– Niekus tauški, čia tau rodosi.

– Štai ji! Štai!.. – iš išgąščio dreba spiritisto balsas.

– O, siaubas! Tai ji! Aš atpažįstu ją... Tai ji mane kviečia... Neisiu... Bijau... Juk tai tu... Kodėl, kodėl tu atėjai!.. – tragišku bosu subaubė Šaliapinas ir siaubo apimtas leidosi bėgti. Mes visi paskui. Mūsų priekyje klykdamas lėkė spiritistas. Už jo Šaliapinas, o už jų abiejų – Ivanas su paklode po pažastimi.

Ir šitą komediją mes pakartojome du kartus. Spiritistas išvyko įsitikinęs įvykusio fakto tikrumu ir paskleidė tai Maskvos spiritistų rateliuose. Šį paistalą pasigavo kai kurie bulvariniai laikraščiai. Įtikėjo dauguma stebuklų ir paslapčių mėgėjų.

Dovanokite, spiritistai, kad aš sužlugdžiau jūsų viltis. Stebuklų laikai seniai praėjo. Vaiduokliai nebereikalingi.



Ilyos Repino paveikslas „Zaporožiečiai rašo laišką turkų sultonui“, sukurtas 1880–1891. Kvatojantį kazoką su balta papacha pozavo Giliarovskis.

VIENOS KONVENCIJA

Lietuvos Respublikos Seimas 1993 m. lapkričio 30 d. skubos tvarka ratifikavo Paryžiaus ir Vienos konvencijas, kurios įpareigoja visokeriopai padėti branduolinių incidentų bei avarijų aukoms. Tikimės, kad Lietuvos valdžia pradės laikytis tarptautinių sutarčių bei konvencijų ir atsisąjūti į Lietuvos Černobylio AE avarijos padarinių likviduotojus.

Pradedame spausdinti Vienos konvenciją. Šiaip jau abi konvencijos yra beveik identiškos, tik Paryžiaus konvencija priimta 1960, o Vienos – 1963 metais. Tiesa, jas pasirašė ne visai tos pačios šalys.

„Černobylietis“

Dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą

Viena, 1963 m. balandžio 29–gegužės 19 d.

SUSITARIANČIOS ŠALYS, PRIPAŽINUSIOS, kad pageidautina nustatyti kai kurias minimalias finansinės apsaugos normas, kurios garantuotų žalos, padarytos naudojant branduolinę energiją tam tikrais taikiais tikslais, apmokėjimą;

LAIKYDAMOS, kad Konvencija dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą padės plėtoti draugiškus santykius tarp tautų, neatsižvelgiant į jų skirtingas konstitucines bei socialines sistemas,

NUTARĖ dėl to parengti konvenciją ir kartu susitarė:

I straipsnis

1. Šioje Konvencijoje:

a) „Asmuo“ reiškia bet kurį fizinį asmenį, draugiją, bet kurią privačią arba valstybinę instituciją, nesvarbu, ar tai jis juridinis asmuo, ar ne, bet kurią tarptautinę organizaciją, esančią juridiniu asmeniu, pagal atsakingos už įrengimus valstybės įstatymus, ir bet kurią valstybę arba bet kokį į ją įeinantį valstybinį junginį;

b) „Susitariančios šalies pilietis“ reiškia Susitariančią šalį arba bet kurį į ją įeinantį valstybinį junginį, draugiją, bet kurią privačią arba valstybinę instituciją, įsteigtą Susitariančios šalies teritorijoje, nesvarbu, ar tai jis yra juridinis asmuo ar ne;

c) „Operatorius“ branduolinio įrenginio atžvilgiu reiškia asmenį, valstybės paskirtą to įrenginio operatoriumi ar pripažintą atsakingu už jį;

d) „Atsakinga už įrenginį valstybė“ branduolinio įrenginio atžvilgiu reiškia Susita-

riančią šalį, kurios teritorijoje yra šis įrenginys arba, jeigu ji nėra bet kurios valstybės teritorijos ribose, Susitariančią šalį, kuri eksploatuoja arba kurios leidimu eksploatuojamas šis įrenginys;

e) „Kompetentingo teismo įstatymas“ reiškia įstatymą teismo, turinčio jurisdikciją pagal šią Konvenciją, įskaitant bet kokius tokio įstatymo teiginius, susijusius su įstatymų kolizija;

f) „Branduolinis kuras“ reiškia bet kokią medžiagą, galinčią gaminti energiją savaiminio grandininio proceso branduolinio dalijimosi būdu;

g) „Radioaktyvūs produktai ir atliekos“ reiškia bet kokią radioaktyviąją medžiagą, pagamintą branduolinio kuro gamybos ar naudojimo procese, arba bet kokią medžiagą, tapusią radioaktyvia nuo spinduliavimo poveikio gaminant ar naudojant branduolinį kurą, tačiau čia neįskaitomi radioizotopai, pasiekę pagaminimo stadiją ir tokiu būdu tapę galimais naudoti bet kokiems mokslo, medicinos, žemės ūkio, komercijos ar pramonės tikslams;

h) „Branduolinė medžiaga“ reiškia:

i) branduolinį kurą, išskyrus gamtinį uraną ir neprišodrintą uraną, kuris gali gaminti energiją savaiminio grandininio proceso branduolinio dalijimosi būdu ne branduoliniame reaktoriuje savarankiškai arba jungdamasis su kokia nors kita medžiaga; ir

ii) radioaktyvius produktus arba atliekas;

i) „Branduolinis reaktorius“ reiškia bet kokį įrenginį, su branduoliniu kuru, išdėstytą tokiu būdu, kad jame gali įvykti savaiminis grandininis branduolinio dalijimosi procesas be papildomo neutronų šaltinio;

j) „Branduolinis įrenginys“ reiškia:

i) bet kokį branduolinį reaktorių, išskyrus reaktorių, kuris įrengtas jūrų ar oro transporto priemonėje naudoti kaip energijos šaltinį, kad ši transporto priemonė judėtų, arba bet kuriam kitam tikslui;

ii) bet kokią gamyklą, naudojantį branduolinį kurą branduolinei medžiagai gaminti, arba bet kokią gamyklą, apdorojančią branduolinę medžiagą, įskaitant bet kurią gamyklą, perdirbančią apšvintą branduolinį kurą; ir

iii) bet kokią vietą, kur saugoma (laikoma) branduolinė medžiaga, išskyrus laiky-

mą, susijusį su tokios medžiagos pervežimu, su sąlyga, kad atsakanti už įrenginį valstybė gali nustatyti, kad keletas vieno operatoriaus branduolinių įrenginių, kurie yra išdėstyti vienoje vietoje, laikomi vienu branduoliniu įrenginiu;

k) „Branduolinė žala“ reiškia:

i) mirtį, bet kokį kūno sužalojimą arba bet kokį turto praradimą, arba bet kokią žalą turtui, kuri atsiranda arba yra radioaktyvių savybių rezultatas, arba radioaktyvių savybių kombinacijų su toksinėmis, sprogimomis arba kitomis pavojingomis branduolinio kuro savybėmis pasekmė, arba radioaktyvių produktų ar atliekų branduoliniame įrenginyje, arba branduolinės medžiagos, pateiktos iš branduolinio įrenginio, pagaminto jame arba nukreipto į branduolinį įrenginį pasekmė;

ii) bet kokį kitą praradimą arba žalą, kurie atsiranda tokiu būdu arba yra to rezultatas, jeigu tai numatyta kompetentingo teismo įstatymo, ir

iii) jeigu tai numatyta atsakingos už įrenginį valstybės įstatymuose, mirtis, bet koks kūno sužalojimas arba bet koks turto praradimas arba bet kokia žala turtui, kurie atsiranda arba yra rezultatas kito jonizuojančiojo spinduliavimo, skleidžiamo bet kokio kito spinduliavimo šaltinio branduolinio įrenginio viduje;

l) „Branduolinis incidentas“ reiškia bet kokį įvykį arba tos pačios kilmės įvykių seriją, kurie sukelia branduolinę žalą.

2. Atsakinga už įrenginį valstybė gali, jeigu yra nedidelis rizikos laipsnis, išbraukti bet kokius nedidelių branduolinės medžiagos kiekius iš šios Konvencijos taikymo sferos su sąlyga, jei:

a) maksimalias tokių kiekių išbraukimo normas yra nustačiusi Tarptautinės atominės agentūros Valdytojų taryba;

b) kiekvienas išbraukimas, kurį padaro atsakinga už įrenginį valstybė, nevirsija šių nustatytų normų.

Tokias maksimalias normas Valdytojų taryba periodiškai peržiūri.

II straipsnis

1. Branduolinio įrenginio operatorius yra atsakingas už branduolinę žalą, jeigu įrodyta, kad žalą padarė branduolinis incidentas:

a) jo branduoliniame įrenginyje arba

b) susijęs su branduoline medžiaga, patekusia iš tokio įrenginio arba pagaminta jo branduoliniame įrenginyje, ir jei incidentas įvyko:

i) iki tol, kol kito branduolinio įrenginio operatorius neprisiėmė atsakomybės dėl branduolinių incidentų, susijusių su šia branduoline medžiaga pagal aiškiai išdėstytas raštiško kontrakto sąlygas;

ii) nesant tokių aiškiai išdėstytų sąlygų, – iki tol, kol ši branduolinė medžiaga patenka kito branduolinio įrenginio operatoriaus žinion;

iii) jeigu ši branduolinė medžiaga skirta naudoti branduoliniame reaktoriuje, kuris įrengtas transporto priemonėje kaip tos priemonės judėjimo energijos šaltinis arba kitokiems tikslams, – iki tol, kol branduolinė medžiaga pateks asmeniui, įgaliotam nustatyti būdu eksploatuoti tokį reaktorių; bet

iv) jeigu tokia branduolinė medžiaga buvo skirta kokiam nors asmeniui teritorijoje valstybės, kuri nėra Konvencijos dalyvė, – iki jos iškrovimo iš transporto priemonės, kuria ji buvo atgabenta į teritoriją tos valstybės, kuri nėra šios Konvencijos dalyvė;

c) susijęs su branduoline medžiaga, skirta jo branduoliniam įrenginiui, ir įvyko:

i) po to, kai jis perėmė atsakomybę iš kito branduolinio įrenginio operatoriaus pagal aiškiai išdėstytas raštiško kontrakto sąlygas dėl branduolinių incidentų, susijusių su šia branduoline medžiaga;

ii) nesant tokių aiškiai išdėstytų sąlygų, – po to, kai branduolinė medžiaga pateko jo žinion;

iii) po to, kai ši branduolinė medžiaga pateko jo žinion iš asmens, kuris eksploatuoja branduolinį reaktorių, įrengtą transporto priemonėje kaip energijos šaltinį, kad ji judėtų arba kitokiais tikslais; bet

iv) jeigu ši branduolinė medžiaga pagal raštišką sutikimą to operatoriaus buvo nukreipta nuo kokio nors asmens teritorijoje valstybės, kuri nėra šios Konvencijos dalyvė, – tikslai po to, kai ji pakrauta į transporto priemonę, su kuria medžiaga turi būti išvežta už šios valstybės ribų;

jei branduolinę žalą padarė branduolinis incidentas, įvykęs branduoliniame įrenginyje ir susijęs su branduoline medžiaga, laikyta įrenginyje dėl tokios medžiagos pervežimo, tai šios dalies a punkto nuostatos netaikomos tuo atveju, kada yra atsakingas tikslai kitas operatorius arba tikslai kitas asmuo pagal šios dalies punkto papunkčių b arba c punktų nuostatas.

2. Atsakinga už įrengimą valstybė gali nustatyti įstatyme, kad pagal jame nustatytas sąlygas, pervežantis branduolinę medžiagą asmuo, turintis reikalą su radioaktyviosiomis atliekomis, savo prašymu ir suinteresuotojo operatoriaus sutikimu gali būti paskirtas arba pripažintas operatoriumi vietoj to operatoriaus, atitinkamai tos branduolinės medžiagos ar tų radioaktyviųjų atliekų atžvilgiu. Tokiu atveju pervežantysis arba toksai asmuo visais šios Konvencijos tikslais laikomas branduolinio įrenginio, kuris yra tos valstybės teritorijoje, operatoriumi.

3. a) Jeigu branduolinė žala susijusi su ne vieno operatoriaus atsakomybe, tai visi operatoriai yra solidariai arba iš dalies atsakingi, kadangi kiekvieno iš jų atsakomybės dalis už šią žalą pagrįstai negali būti išskirta;

b) Jeigu branduolinis incidentas įvyksta vežant branduolinę medžiagą ta pačia transporto priemone arba kai ši medžiaga laikoma dėl pervežimo tame pačiame įrenginyje ir padaro branduolinę žalą, susijusią su daugiau kaip vieno operatoriaus atsakomybe, bendras atsakomybės dydis neturi viršyti didžiausio dydžio, kuris taikomas kiekvienam iš jų pagal V straipsnį;

c) Nė vienu iš atvejų, minėtų šios dalies a ir b punktuose, kiekvieno operatoriaus atsakomybė neturi būti didesnė kaip ta, kuri numatyta V straipsnyje.

4. Jeigu buvo laikomasi šio straipsnio 3 dalies nuostatų ir jeigu keletas to paties operatoriaus branduolinių įrenginių įtraukti į vieną incidentą, tai toks operatorius yra atsakingas už kiekvieną branduolinį įrenginį iki dydžio, kuris laikomas jo atžvilgiu pagal V straipsnį.

5. Išskyrus šioje Konvencijoje numatomus atvejus, nė vienas asmuo, išskyrus reaktorių, už branduolinę žalą neatsako. Tačiau tai nėra taikoma bet kuriai kitai tarptautinei Konvencijai dėl transporto, kuri galioja ar kurią galima pasirašyti, ratifikuoti ar prisijungti tą dieną, kada šią Konvenciją bus galima pasirašyti.

6. Nė vienas asmuo nėra atsakingas už nuostolius ar žalą, kurie neįeina į branduolinės žalos sąvoką, pagal I dalies k papunktį, bet kurie gali būti įskaityti kaip branduolinė žala pagal nurodytos dalies k) ii) punktą.

7. Tiesioginis ieškinys iškeliamas asmeniui, kuris pagal VII straipsnį finansuoja, jeigu tai numatyta kompetentingo teismo įstatyme. (*Tęsinys bus.*)

Ir išsiruošė į ekskursiją šaunusis doneckietis



Iš netolimos praeities: Donecko referendumo agitacinis stendas.

Rašo doneckietis, kuris per visą okupacijos laiką nė karto nebuvo išvažiuavęs iš miesto. Ir štai susiruošė jis į ekskursiją po Kijevą.

Per tris dienas nemačiau nei vieno su automatu. Apskritai. Nė vieno girtu kariškio. Okupuotas Doneckas nervin-gai rūko pašalėje. Po 22 valandos mieste tęsiasi gyvenimas. Tiksliau, verda. Labai neįprasta matyti žmones gatvėje devintą vakaro. Donecke tuo metu kaip Pripetėje. Niekaip negalėjau užmigti, nes mašinos užė ir vis į galvą lino mintys apie važiuojančią vikšrinę techniką.

Po 20 valandos galima važiuoti – ne taksi, o viešuoju transportu! Tai baisus šokas. Netgi po 21-os galima vykti „maršrutke“. Jausmas žinant, kad tikrai į tavo namą neatskries sviedinys, nerealus. Kijeviečiai, jūs daug ko never-tinate šiame gyvenime.



Užrašas: „Putinizmas amžiams!“



Vienas iš „ichtamnetų“.

Daug kalbama ukrainietiš-kai. Donecke taip kalbėti pa-vojinga, nes bet koku atveju tavo arba paskų, arba įkliūsi.

Po galais, visą dieną šmi-rinėjau po Kijevą, bet nepa-mačiau nė vieno amerikiečio. Nei jūrų pėstininkų, nei sam-dinių iš Gvadalupės, nieko. Matyt, slepiasi. Visus sutiktus praeivius kijeviečius pribai-ginėjau prašymais parodyti man kelią, nes aš iš Donecko. Kad nors kartą būtų pasiuntę. Beje, pribaignėjau savo įky-riais prašymais kalbėdamas rusiškai. Kas ką engia Kije-ve? „Kartuvės rusakalbiams“, auū, kur jūs? Koncentracijos stovyklą Kijeve irgi slepia. Įdomu kur?

Daug ukrainietiškos muzi-kos per radiją. Tai labai „krū-ta“. Beveik negirdėjau šan-sono ir sovietinių hitų apie šventąjį karą. Kobzoną, čiče-rinas, gazmanovus, visokius liube, matyt, uždraudė. Tai kieta. Nusiimu kepurę prieš valdžią.

Veikia bankai. Labai ne-įprasta. Daug veikia bankų, labai daug. Ne vienas, kaip Donecke. Per tuos okupacijos metus atpratau nuo veikian-čių bankomatų.

Trečią dieną ryžausi išeiti į gatvę po 22 valandos – gė-da prisipažinti. Nesutikau nė vieno patrulio. Išėjau į gatvę be dokumentų ir iš įpročio ėmiau stoviniuoti. Tačiau niekam, matyt, nebuvo įdomus. Na, arba nepanašus į špioną.

Traukiniai – atskira tema. Per okupacijos laiką atpratau nuo keleivinių traukinių. La-bai neįprasta matyti skuban-čius ne namo žmones. Tran-



Donecko šokiadieniai. 2016

kūs garsai. Greičiausiai tai trauma visam gyvenimui. Girdėdamas šaižų garsą instinktyviai ieškau priedangos ir įtraukiu galvą. Ačiū jums, rusai, už tai.

Gana daug žmonių dėvi „vyšivankas“. Tai labai kieta. Okupuotame Donecke už tai gali ir užmušti. Palyginus su Donecku, Kijevas – šypsenų miestas. Neįprasta regėti gatvėse besišypsančius žmones. Rusų okupantai atėmė iš Do-necko šypsenas. Niekada šito jiems nedovanosiu.

Produktų kainos. Žemė ir dangus. Braškės, kurios Do-necke kainuoja 100 grivinų, čia – maksimum 45. Visi pro-dukta kokybiški. Iš įpratimo ieškojau ne rusiškos gamy-bos prekių. Pastebėjau, kad supermarkete toks aš ne vie-nas. Tai džiugina.

Internetas greitas, o ne žlu-gęs – kaip okupacijoje. Rage-lyje niekas nešnypščia, nėra aido pokalbio metu.

Matydamas žmones ka-mufliažine uniforma, instink-tyviai pasitikrindavau, ar do-kumentai vietoje. Bet jiems aš buvau „pocher“. Suprantama, turi savų rūpesčių. Nemačiau Kijeve nei vieno girtu ukrai-niečių kareivio. Matyt, alko-holikus, apie kuriuos skie-džia Basurinas*, slepia tiesiog už konclagerio, skirto rusa-kalbiams.

Nematyti ir tankų pėdsa-kų asfalte. Keista. Per visą buvimo laiką Kijeve neteko matyti nei vieno „Uralo“ su kariais. Nėra sankryžose ir žmonių su kaukėmis bei „ka-lašais“, kurie tikrina automo-bilius, kada tik užsimano. Tai daro išpūdį.

Moralas: niekada neatlei-siu rusams to, ką jie padarė su ukrainiečių miestu Donec-ku. Vertinkite tai, ką turite, sostinės gyventojai. Pavyzdžiū jums baltai.

Perspauzdinta „Perelaz“ iš ukrainiečių de-facto.cc



Konferencijoje dalyvavo ir Lietuvos judėjimo „Černobylis“ atstovai. Gi-liau sėdi Juozas Prušinskas (kairėje) ir Antanas Turčinai.

Konferencija, skirta dvidešimties metų pasiekimams ap-tarti ir kilusiems iššūkiams prisiminti

Birželio 6 dieną „Crowne Plaza Vilnius“ konferencijų centre (M. K. Čiurlionio g. 84, Vilniuje) įvyko Radiacinės saugos centro drauge su Lie-tuvos radiacinės saugos drau-gija organizuota konferencija, remiama Sveikatos apsaugos ministerijos. Ji skirta Lietuvos radiacinės saugos infrastruktūros 20-ies metų pasieki-mams aptarti ir kilusiems iš-šūkiams prisiminti.

Konferencijos tikslas – pa-sidalyti patirtimi, sukaupia sprendžiant aktualius radia-cinės saugos, civilinės, medi-

cininės, profesinės, avarinės apšvitos bei apšvitos, gauna-mos iš kitų jonizuojančiosios spindulių šaltinių, ver-tinimo klausimus; taip pat sprendžiant radioekologijos, radioaktyviųjų atliekų tvarky-mo, pasirengimo bei reagavi-mo į branduolines ir radiolo-gines avarijas, užterštumo, paskleisto radiologinių ir branduolinių avarių metu, poveikio gyventojų apšvitai ir kitus klausimus.

Konferencijos metu prane-šimus skaitė Valstybinės sie-nos apsaugos tarnybos Bran-

duolinio saugumo kompe-tencijų centro, Aplinkos ap-saugos agentūros, Lietuvos radiologų asociacijos, Radio-aktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros, Ignalinos atominės elektrinės, Nacionalinio vėžio instituto, Vilniaus universi-to ligoninės Santaros klinikų, Kauno technologijos univer-siteto ir Radiacinės saugos centro atstovai ir pasidalijo savo darbo rezultatais, išval-gomis bei aptarė šiuo metu radiacinės saugos srity kylan-čias aktualiausias problemas.

Rsc.lt

Černobylietis

Redaktorius – Kęstutis KAZLAUSKAS

Redakcijos adresas: Gegužės g. 5, Prienai, LT-59127

Telefonas +370 670 14033, tel./faksas: +370 684 94470

El.paštas – chernobyl.prienai@gmail.com

Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomone.

SL 181 / ISSN 1648-9128

Rinko ir maketavo

Vilj „Nemuno šilas“.

Spausdino UAB „Ignalinos

spaustuvė“, Laisvės g. 71,

LT-30122, Ignalina

Tiražas 500 egz.